

Valmistelussa olevan turkisasiasetuksen kustannuslaskelmien taustamuistio

Luonnonvarakeskus on saanut toimeksiannon selvittää Turkiseläinten hyvinvoinnista laaditun valtioneuvoston asetusluonnoksen vaikutuksia. Arviointipyyntö on koskenut seuraavia ehdotuksia

- häkkien tilavaatimusten muutokset (minkki, hilleri ja soopeli; ketut; supikoira)
- aitaamisvaatimus (4 §, 1-2 mom)
- makuuhylly tai –putki (liite 1, kohta 2.3.)
- lisäjuomalaite imetysaikana 15.7. asti (liite 1, kohta 2.4.)
- vetäytymistila (liite 2, kohta 2.2.)

Tarkasteltavat siirtymäajat ovat:

- aitaaminen 10 ja 15 vuotta
- häkkikoot 10, 15 ja 20 vuotta
- makuuhylly/putki, lisäjuomalaite ja vetäytymistila 5 vuotta

1. Tilavaatimusten muutokset ja rakentamisvaatimukset

Arviointi tehdään suhteessa nykyiseen eläinmäärään. Tilavaatimuksen kasvattaminen johtaa melko suoraviivaisesti tarpeeseen lisätä varjotalojen pinta-alaa. Uusien varjotalojen rakentaminen lisätilaksi on todennäköisin vaihtoehto. Joissain tapauksissa voi olla mahdollista hyödyntää lopettavia tiloja, joissa varjotalot ovat jo valmiina, mutta tämä on tapauskohtaista ja kokonaistasolla epätodennäköistä.

Säilyttääkseen nykyisen eläinmääränsä (ja myyntiin saatavien nahkojen määrän) turkistilan täytyy mahdollisesti myös hankkia lisärakentamiseen tarvittava tontti tilan ympäriltä. Turkistilat sijaitsevat pääasiassa Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan maakunnissa. Lisämaan ostamisen tarve ja mahdollisuudet vaihtelevat tapauskohtaisesti. Laskelmassa lisämaan tontin arvottamisessa on käytetty pellon ja metsän arvona Keski-Pohjanmaan arvoja.

Ilman lisätilojen hankintaa, turkistilan eläinmäärä vähenee ketun ja supin osalta 40 % ja minkkien osalta 33 %. Myytävien nahkojen määrä ja niistä saatava katetuotto laskevat vastaavasti. Katetuoton arvioinnissa on huomattava, että pienemmällä eläinmäärällä myös muuttuvat kustannukset kuten rehukulut vähenevät, kiinteiden kustannusten pysyessä vakiona.

Laskelmissa ei ole otettu huomioon tyhjillään olevien varjotalojen käyttöä, vaan on laskettu nykyisellään käytössä olevat varjotalojen juoksumetrit ja lisärakentamisen tarve. Vaikka tyhjillään olevia varjotaloja käytettäisiinkin, on niissäkin vaihdettava kaikki häkit uusiin. Myös juottolaitteisto on uusittava, joten näidenkin osalta on perusteltua käyttää kustannuksena peruskorjauksen kustannusta.

Valmistelun alkuvaiheessa selvitettiin vanhojen häkkien soveltuvuutta ja jäämistä käyttöön eläinmäärää vähentämällä. Vanhoja häkkeitä voisi mahdollisesti ulkomittojen puolesta käyttää, mutta varsinkin minkkihäkkien väliseinien muuttaminen on käytännössä mahdotonta. Myös kettujen ja supien häkkimallit soveltuvat huonosti käyttöön eläimiä vähentämällä. Tämä tarkoittaa sitä, että

vaatimusten täyttämiseksi on suunniteltava ja rakennettava kokonaan uudet häkkimallit, joita ei ole vielä kaupallisesti olemassa. Laskelmassa on arvioitu kustannus sille, mitä uudet häkkimallit voisivat maksaa.

Häkkien uusimisen kohdalla on arvioitava myös sitä, kuinka vanhoja nyt käytössä olevat häkit ovat ja minkä verran niillä on käyttöikä jäljellä. Tarkkaa tietoa eri turkistilojen elinkaaren vaiheesta ei ollut saatavilla. On todennäköistä, että eri tiloille syntyy ennen pitkää häkkien uusimisen tarvetta riippumatta siitä, millainen uusi turkisasetus on. Tässä laskelmassa on arvioitu sitä, millaisen häkkien uusimistarpeen valmisteilla oleva turkisasetus voi aiheuttaa.

2. Juottojärjestelmät

Häkkikokojen muuttaminen vaikuttaa juottojärjestelmään. Valmistelun alussa selvitettiin, voidaanko entisiä juottojärjestelmiä hyödyntää uusien tilavaatimusten yhteydessä. Arvion mukaan juottojärjestelmät joudutaan uusimaan kaikkien vanhojenkin varjotalojen osalta, sillä nippojen väli ei enää vastaa uusia häkkeitä. Olemassa olevien häkkien kyljellä kulkevien juottolinjojen hyödyntäminen nippojen paikkaa muuttamalla ei ole mahdollista, sillä nippojen toimivuutta ei voida taata, joten taloissa kulkevat linjat tulee uusida häkkien vaihtuessa. Tämä aiheuttaa huomattavan lisäkustannuksen vanhojen varjotalojen hyödyntämiseen. Eläinten vedensaanti ja juottojärjestelmän toimiminen on eläinten terveyden kannalta ensiarvoinen asia.

3. Aitaamisvaatimus

Aitaamisen osalta aitakilometrien arviointi on haastavaa. Kaikki supitilat on nykyisin aidattu, mutta minkkitilojen ja kettutilojen nykyisestä aitaustilanteesta ei ole kovin tarkkaa tietoa. Asetuksessa on mainittu pakovarmat varjotalot, mutta on hieman epäselvää voiko pakovarmat varjotalot olla vaihtoehto aidalle. Lisävarjotalojen rakentaminen vaatii kuitenkin myös aidattavan alueen laajentamista, joka tarkoittaa sitä, että osalle turkistiloista tarvitaan kokonaan uusi aita, osalle laajennus. Jos turkistila on sekatila, jolla on useita eläinlajeja, saattaa olla, että vain supitalot on nykyisessä tilanteessa aidattu, muut ei. FIRUR:illa on parhaillaan menossa selvitys aitauksien määrästä ja tilanteesta, joten tästä asiasta saadaan lähiaikoina lisätietoa. Tätä tietoa ei kuitenkaan ollut käytössä vaikutusten arvioinnin tueksi.

Aitaamisen hintana on käytetty Oy Junimeg Ab:lta saatua aidan hintaa 50 € metri. Kaivamisen hintana on käytetty Työtehoseuran 10-19 tonnin kaivurin tuntihintaa 68 €/h, työn hintana 30 €/h. Oletuksena on, että valmista aita syntyy 10 metriä tunnissa. Aitaamisen kohdalla on otettava huomioon, että turkistiloille tulee aitaamisinvestointeja joka tapauksessa bioturva-asetuksen perusteella ja näihin aitaamisiin on saatavana tällä hetkellä investointitukea.

4. Tulokset

Suomen normituotanto vuodessa on noin 1 milj. minkinnahkaa, 1 milj. ketunnahkaa ja 100 000 supinnahkaa. Tähän tarvitaan noin: 250 000 minkkinaarasta (pentutulos noin 4), 225 000 kettunaarasta (pentutulos noin 4,5) sekä 17 000 supinaarasta (pentutulos 6). Kustannuslaskenta perustuu varjotalometrien laskentaan. Siitosnaarasta kohti varjotalometrejä tarvitaan (urosten ja pentujen tilat mukaan lukien) minkille 0,55 varjotalometriä, ketulle 2,5 varjotalometriä sekä supille 3 varjotalometriä. Alla on nykyisten varjotalometrien muutuskustannus.

	Varjotalo, pituus		Yksikkökust.	Yhteensä
Minkki	137 500 m	*	370,40 €	50 930 000,00 €
Kettu	560 000 m	*	266,88 €	149 452 800,00 €
Supi	51 000 m	*	266,88 €	13 610 880,00 €
				213 993 680,00

Supille ja ketulle tarvitaan häkkimuutosten myötä lisää 40 % ja minkille 33 % lisää varjotalokapasiteettia. Tämä tarkoittaisi minkkien osalta 45 km lisää varjotaloa, kettujen osalta 224 km lisää varjotaloa ja supien osalta 21,5 km lisää varjotaloa. Alla on uudisrakentamisen tarve.

	Varjotalo, pituus		Yksikkökust.	Yhteensä
Minkki	45 000 m	*	529,31 €	23 818 950,00 €
Kettu	224 000 m	*	443,63 €	99 373 120,00 €
Supi	21 500 m	*	443,63 €	9 538 045,00 €
				132 730 115,00

Aitaamiskustannus sisältäen kaivuu- ja ihmistyön on noin 8 miljoonaa euroa. Aitaamiskustannus on laskettu ilman investointiavustuksia. Lisämaata tarvitaan noin 320 hehtaaria, josta voidaan olettaa noin 1,47 milj. euron laskennallinen kustannus. Bioturvallisuuden paranemisesta aiheutuvaa hyötyä ei ole huomioitu laskelmassa tuottona.

5. Laskelman epävarmuuksien tarkastelu

Laskelma perustuu juoksumetreihin ja yksikkökustannuksiin, joten niihin liittyvät epävarmuudet voivat vaikuttaa tuloksiin nostavasti tai laskevasti. Turkisalalla ei ole toteutettu investointeja pitkiin aikoihin, joten valmiita vertailuarvoja investointikustannusten selvittämiseksi ei ollut suoraan saatavilla. Todennäköisesti kustannukset ovat nousseet alan edellisistä investoinneista huomattavasti. Tavarantoimittajia alalla on niukasti, käytännössä vain yksi toimija.

Alan investointien vähäisyyden vuoksi kustannuksia tuntevia asiantuntijoita on hyvin vähän, käytännössä yksi konsultti, jota koko ala käyttää. Juoksumetрилaskelmissa on käytetty lähtötietoina FIFUR:ilta saatuja varjotalojen juoksumetrejä, koska muualta kyseistä tietoa ei ole saatavissa. Varjotalojen juoksumetrin hintana on käytetty alan investointi- ja kustannuslaskelmia tekevän konsultin käyttämää kustannuslaskentapohjaa, johon on päivitetty kyseisten tarvikkeiden ja työn hinnat.

Kustannuspohjan tekijä ei ole riippuvainen mistään järjestöstä tai yrityksestä, vaan on laskentaa tilauksesta tekevä konsultti. Lopullinen laskelma on kuitenkin LUKE:n edellä mainituista lähteistä ja myös Ruokavirastolta saatujen tietojen perusteella laadittu.

Asetusmuutoksen kustannukset näyttävät nousevan korkeiksi, mutta laskelma on laadittu parhaan käytettävissä olevan tiedon ja datan perusteella. Siirtymäajan valintaan vaikuttaa nykyisten häkkien elinkaaren vaihe ja normaalin korvausinvestoinnin tarve. Tätä tietoa ei kuitenkaan ollut

käytettävissä. Häkkien teknisen käyttöiän voidaan olettaa olevan melko pitkä, joten melko suurella osalla nykyisistä häkeistä elinkaarta on vielä jäljellä.